

KOKKOLA06

Ministeri Jaakko Numminen kuvanveistäjä Pekka
Jylhän J.V. Snellman-muistomerkin vihkiäisissä
Kokkolassa torstaina syyskuun 7. päivänä 2006
klo 18

KOKKOLA JA SNELLMAN - KAUPUNKI JA POIKA

Kunnioitettavat Kokkolalaiset

Ärade Karlebybor

Hyvät Naiset ja Herrat

Mina Damer och Herrar

Pohjalainen Johan Vilhelm Snellman sai ensimmäisen
patsaansa Suomeen, Kuopion kaupunkiin, jo vuonna 1886. Kuopion
patsasta ehdotti pohjalainen Lauri Kivekäs Snellmanin
muistoksi hänen kuolinkesänään 1881 järjestetyssä
muistotilaisuudessa. Kuulu Johannes Takasen muovaili nopeasti
Snellmanin rintakuvan. Se on kuva miehuusvuosien Snellmanista,
ehkä juuri Kuopion-ajalta.

Pohjalainen Johan Vilhelm Snellman sai seuraavan patsaansa
Helsinkiin. Säätyvaltiopäivien talonpoikaissäädyn viimeisessä
istunnossa säädyn puhemies testamenttasi yksikamariselle
eduskunnalle velvollisuuden pystyttää Snellmanille
muistomerkki. Uuteen yksikamariseen eduskuntaan valitut
entisen talonpoikaissäädyn jäsenet, kärjessään

keskipohjalainen edusmies Kyösti Kallio, muistivat päätöksen ja esittivät määrärahaa tarkoitukseen. Eduskunta myönsi sen, mutta vasta monien vaikeuksien jälkeen - Snellmanin jyrkkä suomalaisuusjulistus kaikui vielä noissa vaikeuksissa - Emil Wikströmin muovailema patsas paljastettiin keväällä 1923 suurin juhlallisuuksin Suomen Pankin edustalla. Patsaan paljasti keskipohjalainen pääministeri Kyösti Kallio. Patsas esittää senaattorivuosien Snellmania, kansakunnan kohtaloista huolta kantavaa valtiomiestä.

Hyvät Kuulijat

Tänään pohjalainen Johan Vilhelm Snellman saa patsaansa poikavuosiensa pohjalaiseen kaupunkiin Kokkolaan.

Pyydän poistamaan verhon monumentin yltä.

Ärade Karlebybor

Johan Vilhelm Snellman var född i Stockholm på fregatten Patience - på svenska Tålamod, på finska Kärsivällisyys - och han bodde sina första sju år med föräldrarna på Södermalm i Mälarstaden, men på våren 1813 kom familjen till Gamlakarleby och bodde här vid Strandgatan i nr 27. Den unge Snellman levde här till år 1816 samt under loven från trivialskolan i Uleåborg ända till år 1822.

Johan Vilhelm Snellman tillbringade de viktiga pojkåren, från sjuåring till tioåring, här i staden och ännu därefter många månader. Han lärde att känna den tidens Gamlakarleby med den intensitet och med den sensitivitet som endast en tioåring

kan uppååda. Han lärde känna Sundet, Suntti, och strandmagasinen, allt det spännände, som den stora hamnstaden, en av den tidens största i Finland kunde innehålla.

Hyvät Kuulijat

Kokkola oli muun ohella siinä etuoikeutetussa asemassa, että täällä oli muuan koko Suomen suuriruhtinaanmaan hienoimmista kirjastoista, jo vuodesta 1800 lähtien kerätty Kokkolan lukuseuran kirjasto. Dosentti Raimo Savolainen on tänä keväänä ilmestyneessä laajassa, aikaisemmin käyttämättömään lähdeaineistoon perustuvassa Snellman-elämäkerrassaan osoittanut, minkä suuren varaston aikansa tietoa Kokkolan kirjasto sisälsi.

Nuori Snellman, jonka väitetään oppineen lukemaan jo viisivuotiaana, sai käyttöönsä tuon kirjaston ja sen tietoaarteet. Elävän paikallistarinan mukaan - eikä meillä ainakaan tänä päivänä ole syytä eikä oikeutta epäillä tuota tarinaa - Snellman istui juuri tällä kivellä ja ahmi lukuseuran niteiden vanhaa etupäässä ruotsinkielistä tekstiä meille vaikeasti tajuttavaa fraktuuraa, mutta nuorelle Snellmanille selvää kuin pläkki. Näin tuleva kansallisfilosofi ja valtiomies loi legendaarisen oppineisuutensa ensimmäisen ja vankan pohjan.

Hyvät Kuulijat

Tämän tarinan, yhden kansallisen historiamme hienoimman legendan, on keskipohjalainen Pekka Jylhä nyt pukenut taideteokseksi. Tässä muistomerkissä aito poika, Snellman,

tulee lukemaan seuraavat vuosisadat kultaista kirjaa. Kaikki me, joilla on lukevia tai tietokonetta pelaavia lapsia tai lapsenlapsia, tiedämme, että juuri noin tuo nilkka kääntyy ja tuo kasvava polvi oikenee ja juuri noin keskittynyt on katse.

Olen iloinen, että Pekka Jylhän veistoksessa on oikea poika. Mutta monumenttiin sisältyy myös hieno symboliikka. Kaikki tunnemme kristillisen perinteen, miten puu on hyvän ja pahan tiedon vertauskuva. Ja omena on maailmanhistorian tärkeimpiä vertauskuvia. Antiikissa se oli hedelmällisyyden symboli, muinaispohjoismaisessa tarustossa ikuisen nuoruuden symboli ja jo nuoremman kivikauden ja pronssikauden paratiisit olivat täynnä omenatarhoja.

Hyvät Kuulijat

Kuvanveistäjä Pekka Jylhä kuuluu keskipohjalaiseen Jylhään, Saarikettuun ja Virkkalain sivistyssukuun, hienoon kansalliseen kulttuuritihentymään. Nyt Pekka Jylhän Snellmanmuistomerkki viittaa kuvataiteen tietä tulevaisuuteen. Me tarvitsemme figuratiivista taidetta, joka sitoo teoksen ihmiseen, hänen hahmoonsa ja hänen todellisuuteensa, mutta me tarvitsemme myös puhuvaa ja koskettavaa symboliikkaa, vertauskuvia, jotka kertovat meidän ajattelustamme ja meidän pyrkimyksistämme. Pekka Jylhän uusi teos on sellainen.

Pyydän onnitella Kokkolan kaupunkia ja sen asujaimia kauniista taideteoksesta, joka elävällä tavalla kertoo vanhan kaupunkinne historiasta. - Österbottningarna har fått sin Snellman. - Pohjalaiset ovat saaneet Snellmaninsa.